

Жарко БУРОВИЋ

ЈАСЕНОВАЧКА НОКТУРНА

*Тамо, у хумкама, спавају недужни људи. Збрашљени су са росом.
Празнина руча неговид и сан...*

Овде нема дана

Овде нема дана. Ни небеса нема.
Овде сан наопачке хода!
Овде ране и ожиљци,
овде ноћ прекрива наду.

Овде нема дана. Дан је на ноћној стази.
Мртваци пешаче на рукама!
Сустижу злоходни лелек,
Сустижу крвоточје сете!

Ноћ је крик у густој тишини.
Све хумка до хумке и столетно небо над њима!
И трава листопрсна и лептири над њима,
Лептири над њима и лептири у снима!

Зјај лој орске ноћи

Уместо макова овде смрт цвета
Ноћ је човеку узглавље
И кобна омрзица!

Стражарев бич

У рукама стражара подивљали бич
Пред бичем питома дечја невиност
Доспела овде са падина козарских брда
Доспела овде да се расцвета у безизлаз

Стражар маше подивљалим бичем
Деца плачу
Не умеју друго.

Изгледа лојора

Уоколо жице
Над жицама птице

Гледам птице
Како прелећу небочарје
Како прелећу земљовучје

Ноћни сан

Сањам како мајка сади руже у дворишту
У моме крају нико нема таквих ружа

Мајку су заклали
Док су птице летеле злогледним небом

Од ноћног сна
Оживе недовидна суза.

Лојорски пас

Кидисао на људску немоћ
Научили га да буде пас
Да наоколо разноси угуб.

Стражарев син и лојорска деца

Довео стражар са собом сина
Да му покаже децу без детињства
Логорску децу

Деца су га кроз жицу гледала

Стражарев син стварно запита:
Тајна, зашто су ња деца њамо?

Како сам замишљао слободу из лојора

Самујемо у подножју стражарница
Чезнувши за једним обичним поподневом
У Босанској Костајници

Сан ширимо као што се шире шкаре
Питамо често да л то вајде има
Зло плете дрску несаницу
Прижељкујемо сејаче звезда

Чезнемо за баштама у Босанској Костајници
Удахнули би радо зоре завичаја
Од жица логорских просто обневидех

Сумњамо у подножју стражарница
Жеље улисмо у злопој ноћи црне.

Смрт

Напољу сунце штрика жегу
Дан међу ножевима не може преданити!

Бајонет

Строгог профила
Промиче између дрвених барака
Осматра нашу немоћ и чуђење
Прети врхом своје злобе

Кад му досади немо промицање
Зарију га у врат
Грдног ли злотвора над нашом судбином!

Сазнање

Млади смо па смо веровали у боје
А боја нема
До боја црне тлапње

Кад дође свануће благородно
Понадасмо се да ће боје оживети

Ни боја ни пролећних шумава!

Кашике

Стражари певају обест и зловољу
Жене убрађене у страх стражаре проклињу
Деца држе празне кашике у рукама

У очима камензуба глад
Хтела би да се пропне до безбрижја
А не може!

Кад нас је жупник посетио

Дошао жупник да нас исповеда
Помиње Бога и људске грехове
Заборавља да је Бог на испиту пао.

У месту се држала миса а нас су клали

Ножеви извучени из кожных канија
Претња је накљобучена

Смрт насрће на очје домје

Са цветова нестају крунице
Мајке дрхте над страхом своје деце
Деца плачу због бола својих мајки

Звона на цркви звонила су неуморно
Неки демонски хармонијум
Раскид обзирја
Разврх свести

У месту се држала миса а нас су клали
Невероватно
Једног по једног тамо до сумрака

Ако преживим ову страшну крвавију Боже
Одрећи ћу се и тебе лака срца
Чуј ме!

Лој орска кација

Обичан скелет челични
И две вратнице
И пролаз црн за човеков неповратак

Један обичан скелет
А иза њега толико људских скелета

Не могу се пребројати!

Ту а човека који је изубио децу

Убише ми децу
Драгу нејач
Убише силници

Пустом, шта ће ми слобода!

Прозивка

Прозивају нас изјутра и пред ноћ
Многима је прозивка последња
Казују име и презиме и место заточеног

Питају какву смрт желимо
Ножем или мањем

Нико од нас ни реч да изусте

Целати нас кољу
Док се не уморе

Сутра настаје нова прозивка
И стравичан плес целатских ножева!

Лојорски часови

Сви су часови претећи и дуги
Нагриза их језа изнутра
У очима уместо ствари
Чувамо сумрак невремена

Свуда ноћ и свуда претња
Стуштило се зверно небо
Небо црно и тескобно
Са курзивом хладне кише

Како да ојевам њен појоршеј

*Јозефини Дорчић, која почива у једној
од масовних хумки.*

Не знам како је изгледала
Можда је имала очи боје неба
Можда је имала уста узренуле трешње
Можда је ђачки распуст чувала у мислима

Сад је влага једе

Бестелесна у преписци је с цвећем
То је моћна преписка влаге и пролећног хлороформа
Безређе дуго и памтљиво
Распоред боја у пејзажу
Вид унутрашњих дозива

Не знам да л осећа сребрну благост росе
Ил је за њу овај простор непомичан
Не знам под којом хумком самотни везе вез
Шта јој прича земља у рано пролеће
Не знам како је изгледала
Уместо ње пева росасто цвеће.

Суочење

Дванаест ми је година.
Целату душло више!

Пита ме одакле сам.
Нисам вољан да му одговарам.

Целат замахује ножем.
Није ме брига шта пита.
Хоће ми се тако!

Реквијем

I

У очима лета
Храст отвара лице према Сунцу
Уроњава жилама у шаке извртуте земље
Ту где је загазио пролећна машта зри

Птице и ветар
Цртају неред у висини
Над ширним пољем небо громовито
Кишни облаци затежу га као уже

У очима лета
Моју лобању растржу биљна плодишта
Ја се не отимам биљној светковини
Ту где лежим цвета око опомене.

II

Ту где лежим притајено ћуте жиле
У њих сам утиснуо звездана језгра
Из сна ме не буди
Трава је довољна за овај мој починак

Ту где лежим збијен је мрак самоће
Да није сна незнаност би ме оковала
Надохват умноженој самоћи
Оста ми да се поверавам тајни влажних жила
У њима усклици немарног ваздуха

Ту где лежим мрка ноћ свија скуте
Нека свија нека свија ја сањам дан
Ја сањам звоно разгрнутог неба
Високе храстове препуштам игри ветра
Одавде историју послушкујем будно.